Після конфіскати — другий наклад.

ч 222 (10.899

Львів пятница 8. жовтня 1926 — Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. — Рік XLIV

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З польських справ.

Ноти польського уряду в справі радянсько-литовського договору. — Поголоски про димісію мін. Квятковського. — Податкова політика мін. Чеховича.

Варшава, 6. жовтня 1926.

В найближчих днях вишле польський уряд дві ноти в справі радянсько польського договору: одну до литовського уряду, другу до Ліґи Націй. В мін-ві закордонних справ переконані, що литовсько-радянський договір має в деяких точках суперечности зі ст. 16 статуту Ліґи Націй. Кажуть, що прем. Пілсудський веде тепер у цій справі часто конференції з англійським послом Міллєром.

В політичних кругах розійшлися поголоски про уступлення в недалекім часі міністра промислу й торговлі Квятковського, що мав би вернути на своє давнє становище технічного директора фабрики в Хожові. Коментуючи ці поголоски, „Наш Пшегльонд“ інформує, що ця вістка викликала поважне затрівоження в господарських кругах. Евентуальним наслідником Квятковського на становищі міністра торговлі і промислу називають директора Банку Господарства Краєвого Оссовського.

Мін. скарбу Чеховича питали польські журналісти, яка буде його податкова політика. На це він заявив, що матиме завсіди на оці, аби стягання податків не було звязане з руїною платників, одначе з другої сторони уважає за річ конечну зарядити енерґійне стягання податків під санкцією екзекуції. Як можна буде погодити одно з другим — це вже його тайна.

Володимир Гнатюк.

В середу 6-го жовтня в 6-ій годині ввечері по довголітній тяжкій хоробі у 55-ім році життя тихо заснув вічним сном відомий український учений Володимир Гнатюк. Покійний був дійсним членом і генеральним секретарем Наукового Тов-а ім. Шевченка у Львові, головою Етноґрафічної Комісії цього Тов-а, членом Всеукраїнської Академії Наук у Київі, членом кореспондентом Академії у Ленінграді, Товариства „Národopisná Společnost Česko Slovenska“ у Празі, Тов-а „Verein für österreichische Volkskunde“ у Відні й почесним членом Тов-а „Просвіта“ у Львові та Ужгороді.

Ширший некрольоґ Покійного подамо в день похоронів, які відбудуться в суботу, 9-го ц. м., в 2-ій год. пополудні.

Український Науковий Зїзд у Празі.

Прага, 4. жовтня 1926.

При численній участи українських наукових кол і чехословацьких гостей отворено вчора у великій салі Ґеольоґічного Інституту Карлового університету в Празі І. Український Науковий Конґрес у Чехословаччині. Привітну промову виголосив ректор українського університету в Празі, проф. д-р Олександер Колесса. Бесідник привитав учасників, а зокрема славянських гостей і представив коротко історію і цілі Конґресу. Свою промову закінчив привітом у сторону президента Масарика, до якого Конґрес вислав окрему вітальну телеґраму.

Опісля провід конґресу обняв проф. д-р Іван Горбачевський, що був головою Орґанізаційного Комітету, який займався підготуванням і скликанням Наукового Зїзду. Він покликав ректора Карлового університету, проф. д-ра И. Ванчуру, як також президента Чехословацької Академії Наук і Мистецтв, проф. д-ра И. Зубатого, до президії Конґресу, а потім прочитав телеґрами і привітні письма, що прийшли до Орґанізаційного Комітету з приводу відкриття Українського Наукового Конґресу від численних українських і чужинних наукових установ та приватних осіб. З черги дякував за привіт іменем чеських наукових установ ректор Ванчура, що побажав конґресовим нарадам якнайбільших успіхів і досягнень на полі української науки.

Інавґураційну промову виголосив проф. Дмитро Дорошенко, що змалював ядерними словами образ розвитку української науки за останніх 50 літ.

Сьогодня рано зачинаються в салях Карлового університету наради секцій Конґресу. В Конґресі бере участь 134 особи. Всіх зголошених рефератів є 198. Замкнення Конґресу відбудеться в четвер 7. ц. м. передполуднем в салі Ґеольоґічного Інституту.

Закінчення Паневропейського Конґресу.

Відень, 6. жовтня 1926.

Перший паневропейський конґрес відбув нині кінцеве засідання, яке отворено відчитанням резолюцій, принятих одноголосно поодинокими комісіями. Опісля відчитано маніфест, зредаґований з нагоди І-го конґресу. Маніфест вишлють усім учасникам конґресу. В маніфесті сказано м. и., що паневропейську унію створено, щоби зробити кінець братовбивчим війнам, щоби усунути почування політичної, економічної і національної ворожнечі між европейськими народами та щоби знести кордони, які окружають держави, а які є перешкодою для їх розвитку, вкінці, щоби не допустити до воєн.

Після приняття маніфесту предс. паневропейського руху Куденгове-Калєрґі виголосив довшу промову, а Бр. Губерман відіграв на скрипці композиції Шопена і Баха.

Зміна виборчої ординації в Німеччині.

Берлін, 6. жовтня 1926.

Німецька преса подає, що в звязку з приготуваннями нім. уряду до зміни істнуючої виборчої ординації розпочалася велика аґітація між Німцями, що живуть за кордонами своєї батьківщини, щоб і їм було признане активне й пасивне виборче право до державної ради. Ці Німці (а є їх щось до 10 міліонів душ, з того в Злучених Державах понад 6 міліонів) мали би виконувати своє виборче право за посередництвом нім. закорд. представництв. Досі міродатні круги в тій справі ще не висказалися.

Непорозуміння між головачами комунізму.

Берлін, 6. жовтня 1926.

Тутешні тел. аґенції приносять з Москви дальше вістки про поважні непорозуміння, а то й крізу в лоні комуністичної партії. Доказом тих непорозумінь є енерґійна боротьба з опозицією, усунення в тінь Троцького і заява ГПУ., що скількість т. зв. політичних проступків у СРСР. зросла в останнім часі до широких розмірів.

Розвязання Комітету для боротьби за амнестію.

Львів, 7. жовтня 1926.

Як відомо, в Польщі оснувався недавно Міжпартійний Комітет для боротьби за амнестію з централею у Варшаві і відділами по більших містах. Польська влада відразу виступила рішучо проти діяльности Комітету, переводячи як у централі, так і по місцевих відділах ревізії й арештування його членів. У Львові містився цей Комітет при ред. газ. „Воля Народа“ і його на днях розвязано.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра на офіціяльній варшавській біржі, а також і в Банку Польськім без зміни. В приватних оборотах курс доляра вагався від 9·01—9·03·50, доляр канадійський 8·97—8·98, чеські корони 0·26—0·26·50, леї 0·04—0·04·50, франки французькі 0·25·50—0·26·00, франки швайцарські 1·72—1·76, фунти стерлінґи 43·00—43·50.

Золото 20 австр. корон 35·80—36·30, 20 фр. франків 33·30—33·80, 20 нім. марок 42·20—42·70, 10 рублів 45·50—46·00.

Срібло: австр. корона 0·65—0·66, 5 австр. корон 3·80—3·90, австр. фльорен 1·90—1·95, рубель рос. 2·80—2·90, копійки за рубель 1·40—1·45.

Збіжа.

Оферують пшеницю, зате жито пошукують при пропорціонально слабій подачі. Сильний попит за вівсом. З причини польових робіт загалом слабий довіз, численні закупна для Кракова і Катовиць. Тенденція вдержана. Пшениця дворська 44—45, пшениця селянська 41·50—42·50, жито галицьке 31·50—32·50, ячмінь броварний 30—31, ячмінь галицький 27—27·50, ячмінь пашний 24·75—25·25, овес галицький 26—27, кукурудза румунська 29—30, бараболі промислові 5·50—5·00, фасоля біла 38—40, фасоля колірова 30—32, фасоля краса 36—38, горох пів-Вікторія 63—66, горох польний 40—44, бобик 31—33, вика 31—33, сіно солодке кракве прасоване 9·00, солома прасована 4·00, гречка 28·75—29·25, льон 58—6…

Два світи.

Львів, 7. жовтня 1926.

Станиславівський Ярмарок не лише в мініятурі запрезентував нам наші дотеперішні досягнення в економічній ділянці, але й відкрив нам два світи, дві ґенерації, два покоління з відмінним світоглядом, з окремими прийомами і методами праці. Ті два світи зарисувалися так виразно, що не можна не звернути на них уваги.

Є це з одного боку світ передвоєнний, з другого повоєнний. З одного боку діячі — так сказатиб — старої дати, з другого сучасні творці й керманичі нашого життя.

Вже саме відкриття Ярмарку зарепрезентвало нам одних і других. В хвилі, коли інж. Павликовський і дир. О. Луцький, покликуючись виключно на власні сили, на самодопомогу, на збірний самочинні зусилля, вказували на дотеперішні здобутки, як вислід героїзму будня, представники старшої, передвоєнної ґенерації діячів виступали вже тільки як декорація свята, а не як активні співучасники нашої тернистої дороги.

Передвоєнна ґенерація намагалася сягнути до глибини народньої маси. Мала під тим оглядом навіть значні успіхи. Демократичні кличі старалася вона приноровлювати якнайширше, одначе її демократичний світогляд всетаки був поверховний. Передвоєнна ґенерація діячів оперувала масами як предметом. Така метода може й була оправдана, коли зважити, що національна свідомість мас була in statu nascendi. Не маючи непохитної віри у власні сили, передвоєнна ґенерація старалася шукати опори, а навіть ласки в силах чужих. І тому то наша політика (в найзагальнішому розумінні), починаючи від 1848 року, постійно апелювала до високого правительства (центрального і краєвого), і тому то наші визначні діячі робили паперові угоди („нова ера“), і тому то тупцювали біля кожного австрійського міністра. Найбільш опозиційний вогонь гасив найбанальніший відзив: „An meine Ruthenen!“ Ласка є тісно звязана з кривдою. Щоби здобути ласку, треба було представити безмір кривд. І ми ті кривди постійно виносили на широку арену, бажаючи ними зворушити твердосердні чинники, щоби осягнути ласку. А коли й зазвучала нотка боротьби, коли маса виявила боєвий розгін, то й тоді ми постійно оглядалися на задні колеса.

Ця жебрача психіка ніколи не дозволила нам видвинути всі сили, покористуватися всіми засобами. Ми постійно ломилися в собі самих і корчилися перед иншими. Перед війною ми постійно оглядалися то на Німців, то на Поляків, то на Жидів. До кого ми ставилися рішуче й безкомпромісово, то до найслабших, до наших москвофілів. Одначе й тут у часі війни прийшло до рішучого звороту. Представники передвоєнної ґенерації почали тупцювати біля останків москвофільства. І хто зна, чи ми не булиб перетворилися офіційно в утраквістичний нарід (русько-український), як би не рішуча постава цеї другої ґенерації, цього другого світа, якиї

ської площі під будову костела, проти провокування села учителькою-Полькою (на 68 українських дітей четверо латинського обряду).

В дискусії поручив п. Харчишин конечність розбудови кооператив по селах, а п. Годовка справу звільнення політичних вязнів (ухвалено резолюцію).

Приємне враження справила присутність на вічу великої скількости парубоцтва, що з великим заінтересуванням прислухувалося рефератам.

Зі спорту і руханки.

Руханково - пожарничо - спортове свято в Стрию.

Стараннями Руханково-Пожарничого Союзу в Стрию влаштовано дня 26. серпня 1926 р. в селі Добрянах, віддаленого 8·5 км. від Стрия, руханково-спортовий попис при співучасти дооколичних сокільських гнізд, місцевого т-ва „Сокіл“ та Спортового Кружка в Стрию. Провід цілого свята спочивав у руках начальника стрийського „Сокола“, проф. Криницького.

До вільноручних вправ станули 178 Соколів з дооколичних гнізд; вправи, крім четвертої, випали дуже гарно й гармонійно. Четверта вправа дещо зіпсувала ефект, бо випала дуже нерівно, головно через те, що деякі гнізда щойно по генеральній пробі зачали її вчитися.

Натомісць дуже гарні були вправи 85 дівчат Сокілок при співі. Уставка до цих вправ у виді осьмираменної звізди, як також і відмарш із площі вийшли дуже гарно. По вправах вільноруч і вінками 4 пари „Сокола“ в Добрянах виконали національний танок „Козачок“ укладу Авраменка.

Приємно було бачити вправи на поручах, виконані хлопцями руханкової секції т-ва „Сокіл“ у Стрию, які вправно й відважно вивязувалися зі свойого завдання, навіть при доволі тяжких вправах.

Спортовий Кружок поставив 12-ку до легко-атлетичних змагань, а саме: Петрина Роман, Петрина Богдан, Олінкевич Богдан, Косинський Тимко, Найда Володимир, Савчинський Ярема, Савчинський Остап, Бортник Олекса, Маркус Остап, Данко Осип, Янів Степан і Гисяк Олекса.

Вислід: Біг на 100 м. — Савчинський Остап в 12.1 сек. Диск (3 кг.) — Найда Володимир в 28.90 м. Куля (7.258 кг.) — Найда Володимир в 8.75 м. Скок в далечінь — Петрина Роман в 5.50, Петрина Богдан в 5.12 м. Скок з тичкою — найкраще скаче Гисяк Олекса, що цілий час спортових змагань був сензацією дня. Має він ледви 13 літ, 1.30 м. високий, ваги 30 кг. Спеціяльно знамениту техніку виказав він при скоці з тичкою. Своєю зручністю побив Савчинського (80 кг.) та инших змагунів. Сподіємося, що він при відповіднім тренінгу зможе стати колись поважним змагуном. По нім у скоці з тичкою йдуть: Петрина Богдан, Савчинський Остап та Бортник Олекса. Фіналу нема, бо при кінці 4-ої тури Бортник домить тичку при 2.05 м.

На загал свято відбулося дуже гарно і величаво, одначе не в цілости виконаною програмою. А не виконано її не ізза недостачі чи короткого осіннього дня, а тільки через питому „українську точність“. Свято мало зачатися в год. 1/2-ій передпол., а ґенеральна проба вправ у 7-ій год. рано. На жаль, одно тільки гніздо — Жулин — зі всіх присутніх (а було їх 9.: Жулин, Лисятичі, Стрілків, Стриганці, Синів, Слобідка, Бережниця ад Стрий і Верчани) зрозуміло, що приказ треба як слід виконати і прийшло на час. За те гніздо з Лисятич, яке було донедавна світилом стрийського округа, прийшло ледви в год. 11·30 і через те програму свята треба було дещо зредукувати, а саме свято зачати аж у 2-ій год. попол.

На святі було около 1000 глядачів зі Стрия та дооколичних сіл. Дуже разячо впадала в очі недостача вишколення пішої муштри, так, що голова Союза інж. Палій і проф. Криницький мусіли по генеральній пробі щойно зачинати вчити. Цей сумний факт доказує нам, що дотепер було дуже мало заінтересування нашої інтелігенції селом. Слід додати, що в мущин нема у нас дисципліни, карности, почуття обовязку, коли натомісць все те бачимо у дівчат.

Повне признання належиться пп. інж. Палієві і проф. Криницькому за їхню посвяту та труди, вложені в це свято.

Побажати-б знова, щоб „Сокіл-Батько“ та „Великий Луг“ уложили спільно правильник муштри і розіслали по округах в ціли точного й одностійного придержування всіми гніздами. — **Учасник.**

Всячина.

Колірн і недуга. Є в Льондоні шпиталь, де недужі завсіди веселі і не мають важких вражінь, звязаних звичайно зі шпиталем. Цей веселий настрій завдячують вони силі фарб розсіяних довкола. У шпиталі Сент-Джона на Уксбрідж-рад все блищить від зелених, жовтих і червоних тонів. Нема білих одноманітних стін і звичайних сірих покривал на ліжках. Управа шпиталю при співучасти лікарів, психольоґів і малярів подбала про такі барвисті та гармонійні малюнки. Під впливом колірів недужі вертають до здоровля на кілька днів швидше. Є випадки, коли недужі, що терплять на безсонність у звичайних білих кімнатах, негайно засипляють у колірових.

До українського громадянства.

Пригадуємо отсим Всім українським громадянам, власникам нерухомостей, що на основі постанови § 12. уст. 5. Розп. Президента Р. П. з 10. жовтня 1924 примусовому обезпеченню ПДУВ підлягають тільки $^2/_3$ частини суми оцінення будинків, а $^1/_3$ вартости може власник обезпечити в иншім Товаристві. Тому національним обовязком кожного Українця, якого будинки обезпечені в цілости в ПДУВ, є скористати з цеї постанови закона й обезпечити $^1/_3$ частину вартости своїх будинків в одинокому українському асекураційному Товаристві „Дністер“ і в тій цили виповісти порученим письмом негайно, а найдальше до кінця жовтня ц. р. обезпечення $^1/_3$ частини вартости будинків у дотичному Відділі ПДУВ від дня 1. січня 1927. Виповідати можна збірно, одним письмом — більше господарів, але кожний мусить власноручно підписати виповідження, подаючи при своїм підписі число виказу ПДУВ і число конскр. дому. Після вислання виповідження слід зголоситися до найближчого агента „Дністра“, згл. безпосередньо до Дирекції та зголосити і задаткувати внесок на обезпечення $^1/_3$ частини вартости будинків, предкладаючи останню полісу ПДУВ (довуд убезпеченьови) для устійнення $^1/_3$ частини з оціненої через ПДУВ вартости дотичних будинків.

Це дуже важна справа! Наш загал мусить побороти в собі нахил до вигідности, завдяки якому дехто волить мати до діла з одним Товариством, як з двома. Иде про піддержання одної з найстарших і найповажніших наших економічних установ, якою є „Дністер“, що вже від 34 літ трудиться для добра українського народа, дає працю та удержання десяткам родин наших людей, поміч тисячам агентів і підпомагає добродійні українські інституції. В нинішніх часах боротьби за наше національне істнування ні один гріш, який може піти до каси української установи, не сміє збогачувати чужого! Тому прохаємо свідоміших громадян української суспільности, щоби ужили свого впливу на менше свідомих братів і спонукали їх до безпроволочного виповідження обезпечення $^1/_3$ частини вартости будинків в ПДУВ (виповідження мусить бути в руках дотичного Відділу ПДУВ найпізніше 31. жовтня ц. р.) і обезпечення тої $^1/_3$ частини в „Дністрі“.

Хай жовтень ц. р. стане місяцем „Дністра!“

Рівночасно пригадуємо, що примус обезпечення в ПДУВ відноситься тільки до будинків, а не до рухомостей, т. є домашніх і господарських знарядів, живого інвентаря, збіжа, паші і т. и. Тому кожний Українець, чи в місті чи на селі, може і повинен обезпечити свої рухомости в „Дністрі“ на повну вартість.

Надіємось, що наш поклик найде живий відгомін серед нашого громадянства та що протягом місяця жовтня всі Українці стануть членами „Дністра“, обезпечуючи у нас хоч $^1/_3$ частину вартости будинків і цілу вартість рухомостей, і запевнять тим способом „Дністрові“ світлий розвиток для добра українського народа.

Дирекція Товариства Взаїмних Обезпечень „Дністер“ у Львові.

✝

В треті роковини смерти бл. п.

Д-РА ЛЮДОМИЛА

ДАВИДОВСЬКОГО

б. старшини, секретаря, дипльомата З. У. Н. Р. в Празі

і там помершого, одинокою найдорожчого сина Петра і бл. п. Юлії з Гуськевичів Давидовських, ем. стар. секретаря Генер. Прокураторії

відправиться

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

в парох. церкві св. Петра і Павла при вул. Личаківській у Львові,

в вівторок дня 12. жовтня 1926 р. в год. 8. рано,

на котре всіх свояків і знакомих запрошує горем прибитий

Батько.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:
Четвер 7.X. Львів.
Пятниця 8.X. Львів.
Субота 9.X. Яворів.
Неділя 10.X. Яворів. 193 48-?

З Дрогобиччини. Дня 11. жовтня 1926 р. відбудуться у Дрогобичі в Народнім Домі в год. 1-ій пополудні Довірочні Збори скликані Повітовою Управою Українського Національного Обєднання з отсим дневним порядком: 1. Справа партійної організації, 2. Справа українського шкільництва в дрогобицькім повіті.

Однорічний торговельний курс для абітурієнтів середних шкіл відкрито дня 5 ц. м. при Торговельній школі тов. „Просвіта“ у Львові вул. Корняктів 1, та з огляду на те, що ще богато молоді жде приняття на університет продовжено вписи до 15 ц. м. На тім курсі подається крім обовязкових предметів, як купецькі рахунки, політ. аритметику, торговельний закон, науку про торговлю і векслі, бухгальтерію, економію, стенографію, тощо, ще й живі світові мови, окремо історію, теорію кооперації та науку про організацію і ревізію кооператив. Отже ця школа підготовлює не тільки до капіталістичних, але також до кооперативних підприємств, тим більше, що в ній вчать переважно відомі кооперативні діячі з довголітньою практикою і покінченими високими школами. Укінчення курсу дає змогу записатися на II. р. експортівки або добути хліб, а також подає знання потрібне кожному судді, адвокатові або священикові, та взагалі громадському діячеві. Ось чому цей курс повинен бути переповнений молодими людьми, а навіть і старшими на становищах, тим більше, що наука ведеться там у пополудневих годинах. Оплата приступна, всього 15 зол. місячно, хоча в гімназіях платиться 35 зол. місячно.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СОЛІДНУ станцію знайдуть панночки Охронок 3. I'. Ропіцка 660 2—3

ДО ЗАМІНИ парохія Голгочі коло Підгаєць за парохію хочби о меншій дотації, однак близько міста з середними школами, взглядно з стацією залізничою в місци без взгляду на дієцезальну приналежність. — Уряд парохіяльний в Голгочах п. loco. 659 3—4

ОТСИМ уневажнюється украдену військову книжку виставлену через П.К.У. Львів, на назвиско Иосиф Гураль ур. 1899 р. в Калинівці п. Бібрка. 655 3—3

60 СОТ. коштує одна ложечка до чорної кави з зінського срібла у Мандля вул. Коперника 14. 681 1—?

ВЧУ по дуже низьких цінах англійського, французького, італійського та німецького (найновішою методою), — роблю переклади скоро. — Зголошення під „Солідність“. 679 1—2

КАВАЛЕР, пристійний, інтелігентний, має свою власну гуртівню краміцю оженитьcя з панною або вдовою. Зголошення з фотографією до адміністрації „Діла“ для „Зет“. 682 1—1

КНИЖКУ Гигієна для Пань, висилаю даром дискретно, українська кореспонденція, зворт порта. — Len Bydgoszcz Lubelska. 683 1—1

ВЕЛИКИЙ сонячний покій з харчем для студенток при українській родині біля університету (1 хвиля ходу). Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Сонячний покій“.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симна Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 630 5—5

Звичайні Загальні Збори

Тов-а Українських Ремісників „Зоря“ у Львові відбудуться дня 10. жовтня 1926 року в год. 10 рано в льокалі Тов-а при вул. Вірменській ч. 25.

Дневний порядок:

1) Відкриття Загальних Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 3) Звіт з діяльности Виділу за минулий рік, 4) Касовий звіт, 5) Звіт Контрольної Комісії та внесок на уділення абсолюторії, 6) Вибір Голови та Членів Управи Тов-а на слідуючий рік, 7) Внески та запити членів.

Наколиб в год. 10. не явилося вимагане статутом число членів тоді в год. 11. відбудуться Заг. Збори без огляду на число присутніх членів а приняті рішення будуть правосильні.

Від Виділу Тов-а „Зоря“:

Осип Бикалович, голова. **Степан Казик,** секретар.
684 1—2

Подяка.

Управляюча Рада Ставропигійського Інституту, як власник Церкви Успенія Пресв. Діви Марії у Львові, заносить глибоку подяку Тов. Взаїмних Обезпечень „Дністер“, Земельному Банкові Гіпотечному і Центро-Банкові у Львові за величавий дар, вітражів для тої Церкви.

Сеніор Ставропигійського Інституту
Микола Третяк.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

ст[illegible]тя XIII—XIV. вв. Складається з двох відділів: панський побут нової доби і старинне церковне мистецтво. Цей останній відділ приміщений в церкві, спеціяльно побудований архітектом Щусевим для музейних матеріялів, у стилю XV. віку, з варіянтами з XVI. і XVII. ст. Є там крім іконописи рідкі унікати малярства, різьби, метальопластика, листви і т. д. Цілу ту незвичайно дорогоцінну збірку зберіг від затрати і знищення в часі революції організатор того музею і московської третяківської галерії Чорногубів.

Луганський державний соціяльний музей повстав теж у часі революції. В його основу лягла подарована містом Одесою збірка зразків нового малярства. В 1924 р. став він соціяльним з відділами виробництва, професійного і революційного руху в Донбасі та побуту Донеччини. Музей має тепер до 2 і пів тисячі експонатів.

Ізюмський державний музей має переважно археольогічні збірки, памятки (так званої макролітичної культури 18.000 експонатів) та зразки з природи Ізюмщини. Є там також невеличка збірка з побуту, малярства та історії.

Херсонський музей складається з двох відділів: археольогічного та природознавчого. Обидва вони місцевого значіння.

Конотопський музей заснований істориком Лазаревським, має історичний, побутовий і малярський відділи.

Роменський музей складається з мішаних збірок.

Гадяцький музей, що міститься в б. будинку М. Драгоманова, сам собою невеличкий. На його майно складаються переважно памятки по Драгоманові, як документи та книжки.

Глухівський музей приміщений у двох кімнатах, має дуже цінну збірку старовинної української порцеляни XVIII. віку і невеличку археольогічну збірку.

Лубенський музей щойно в завязку. Має дещо з природознавства, історії та малярства.

Збірки Скоринська (б. Павла Галагана) і Тростянецька (б. Скоропадського), що збереглися в часі революції, мають дати засновок для прилуцького музею. В Прилуці підготовляють окремий будинок для тих збірок. Збірки мають дорогі колекції копій старих малярів, порцеляну, скульптурні памятки і старовинні меблі.

Старобільський музей теж повстав у часі революції та має два відділи: побутовий і природничий.

Вовчанський музей має збірку викопалин з Салтієвського могильника (т. зв. Салтієвська культура) та побутові й історичні памятки.

Сумський музей має велику збірку Ганзена, зложену з української та російської порцеляни і старинного скла. Крім того є в ньому зразки нового малярства, переважно російського. Повстав також у часі революції.

Маріюпільський музей повстав недавно. Має передовсім зразки місцевого виробництва, господарства і природи.

Олешківський музей повстав у 1923 р. Заснували його два студенти. Має збірки з історії та мистецтва.

Деякі з тих музеїв, особливо останні не є державними. Їх утримують з приватних фондів, переважно збірок. Усі державні музеї підлягають Народньому Комісаріятові Освіти. Музеї місцевого значіння підлягають окружній владі, та дістають від неї гроші на утримання. Збірки музеїв безнастанно доповнюються цінними річами. На протязі 2 останніх літ прибуло до музеїв понад 40 пудів срібла, переважно церковних річей.

Ще в 1924 р. порушували в Харкові справу будови центрального музею. Тя вона якось притихла. Тепер у звязку з наближаючимся десятиліттям жовтневої революції, ця справа сгала знов актуальною. Компетентні чинники підняли тепер питання про негайну концентрацію унікальних, музеальних річей і збірок всеукраїнського значіння в одному музею. Народній Комісаріят Освіти, чи краще відповідний його департамент поновив тепер актуальну ще за часів Центральної Ради справу про зворот Україні всіх історичних документів і памяток, що їх вивезли за царських часів на північ, переважно до Ленінграду і Москви, де вони й донині находяться в тамошніх музеях. Минулого місяця приняв Народній Комісаріят Освіти постанову про обєднання українського музею мистецтва і археольогічного з Всеукраїнським соціяльним музеєм.

НОВИНКИ.

— **Перед Народнім Зїздом.** Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання просить нас помістити отсей комунікат:

Взивається всі повітові партійні управи (Повітові Народні Комітети) скликати в місяці жовтні Зїзди та вибрати делегатів на Народній (Краєвий) Зїзд, який відбудеться в першій половині листопада ц. р. Кожний політичний повіт вибірає стільки делегатів, скільки обіймає судових повітів. До участи в Зїзді будуть допущені тільки вибрані, наперед зголошені делегати на основі окремих легітимацій, крім тих, що є управнені до участи в Зїзді на основі Організаційного Статуту УНДО. — *Львів, 4. жовтня 1926.* За Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання: **Володимир Целевич.**

— **Нові видання Української Академії Наук.** Українська Академія Наук у Київі видала такі нові збірники: „Записки I. відділу У. А. Н.", ч. 7. 8. „Археографічного Збірника", Збірник праць комісії західно-руського права", „Збірник зоольогічного музею", „Російсько-український словник правничої мови" твір, над яким історично-фільософічна секція працювала 7 років; М. Рудинського „Матеріяли до вивчення неолітичної доби сточища ріки Ворскла", В. Шапошникова „Про вогкість текстильної сировини", нове повне видання хроніки Величка, посмертний твір відомого історика мистецтва Г. Павлуцького про український орнамент і „Збірник трипільської культури".

— **Як дбають про памятки.** На могилі Коцюбинського в Чернигові, як довідуємося з радянської преси, старий хрест зігнив і ледви тримається. Напис на хресті зовсім затерся. А стежка до могили і сама могила заросла бурянои. Будинок, в якому 15 літ жив Коцюбинський, напів зруйнований, садок знищений, огорожі зовсім нема! Щось подібне можливе тільки у нас.

— **Скільки є Василіян.** У Галичині є 100 отців, 94 студентів, 90 братчиків; разом 284. У порівнанні з минулим роком 19 членів більше. На Підкарпатській Україні є отців 8, студентів 24, братчиків 9; разом 44. У Румунії отців 3, студент 1, братчиків 6. Разом усіх 338. На місіях у Канаді та Бразилії є 15 отців, 14 студентів і 5 братчиків. Загальний приріст членів в 1926 р. є 33.

— **Зменшення податків — але не в Польщі.** В Чехословаччині вийшов на днях друком проєкт податкової реформи, що на випадок його приняття в обох законодатних палатах увійде в життя з днем 1. січня 1927 р. На основі цього проєкту будуть у першій мірі зменшені податки від підприємств (з 80 на максимально 44 проц.). Сильно обмежені будуть також ріжного роду автономні додатки: краєві, повітові, громадські. З приняттям того закону надіються загально ще більшого розвитку народнього господарства, промислу й торговлі в Чехословаччині.

— **Пожежі.** У Залужжі, в яворівськім повіті, згоріло 7 господарств, наслідком сушення конопель у печі. — Два господарства згоріли в Жидатичах біля Львова, а три в Купичволі, біля Жовкви; — причиною сусідські порахунки. — Малі діти підпалили хату в Скнилові, а старші по необережности в Зборові.

— **Цигане і діти.** Троє львівських дівчат Касшаківних, 14 літ, 12 літ і півпята вибрались у неділю за Личаківську рогачку і щезли. Поліція до цього часу не найшла їх сліду. Тому, що саме в тім часі розтаборились у т. зв. „цісарськім ліску" цигане, підозріння паде на них.

— **Міжнародній кіновий конгрес,** який почався в Парижі 28-го ц. м., скликаний „Інститутом інтелектуальної співпраці", належить до найбільше численних і найбільше оживлених. Більш тисячки представників з усього світа цієї сучасної, „сьомої Музи" зібралось на те, щоби радити над порозумінням поширення мистецтва, яке є нині доступне для всіх народів і єдине переходить межі кордонів з незвичайною швидкістю. У конгресі бере участь також Евген Деслав, представник України, запрошений до шестої комісії (режисура, преса). Між постановами конгресу заслуговує на увагу резолюція, щоби історичні та патріотичні фільми не ширили ненависти до инших народів і щоби автори фільм вибирали на „чорні" характери типи з власного народу. Резолюція важка до здійснення, але й повна глибокої моральної науки!

— **Поліційні шоломи з Берліна.** Недавно польська преса счинила великий шум, дізнавшись, що попередній уряд замовив для варшавської поліції шоломи у берлінських фабриках. Скандал був тим більший, що мали це бути історичні шоломи, чисто-польські, з доби варшавського князівства, створеного з ласки Наполеона. Поліцаї в історичних шоломах на зразок уланів — гарна річ, але — Берлін! Тимчасом скандал на цьому не скінчився. Визначний варшавський достойник, який переводив трансакцію з Берліном, був дуже здивований, коли домагався присилки від берлінської фірми калькуляції та зразку шоломів, а дістав відповідь, що фірма таких зразків виконати не може. Здивований був тим більше, що рисунок на шоломи зробив визначний варшавський маляр. Варшавський посередник гадав, що відмова берлінської фірми має політичний підклад і виїхав до Берліна. Тут представник фірми заявив йому таке: „Проєкт варшавського маляра є фальшивий. Таких шоломів не носили в добі варшавського князівства". І повів його до музею, де показав йому автентичні польські історичні шоломи. Щойно на підставі цих зразків, з берлінського музею, німецька фірма зробила польські шоломи для варшавської поліції. Прошу уявити собі, що було би, якби первісний варшавський проєкт сидів уже нині на головах поліції, а якийнебудь німецький професор відкрив, що вони історично фальшиві!

— **З американського жіночого руху.** У Шікаго істнує проєкт закону, що дівчатам нище 18 літ не вільно по північ ходити самим по вулиці. Ті, що мають нічну працю, мусять мати при собі посвідку уряду чи підприємства. — Відома англійська феміністка Елисавета Блеквел, яка провела довгі роки в Америці, покликана до льондонського університету на катедру анатомії. — Американські жінки зміцнюють боротьбу за самостійність замужних жінок перед законом, головно щодо їх приватного майна. Вони домагаються, щоби жінка мала право розпоряжатись своїм майном по вподобі і щоби могла його після смерти записати на якунебудь громадську ціль, а не щоби воно автоматично переходило на мужа. Заступниця голови національної жіночої партії з Ню-Джерсі, Еліс Поль, кидає гасло: „Закон, який хоче вдержати жінку в нечуваним рабстві економічнім і моральнім, мусить упасти!".

— **Проти твердих ковнірців** повстала вже ціла організація. Річ ясна, є у Парижі. На її чолі стоїть французький драматург Ромен Кооліс. Можна сподіватись, що за рік, коли всі европейські чепуруни повикидають тверді ковнірці, повстане нова, яка проголосить, що справжній елегант може ходити тільки — як це було бодай півстоліття — у твердім ковнірці.

— **Знадіння есперанта.** Один льондонський адвокат і мадярська учителька музики брали цими днями шлюб у Льондоні в есперантській мові. Вони познайомилися два роки тому у Зальцбурзі, а не знаючи чужинних мов, порозумівались поесперантському і порозуміваються аж до цього часу.

— **Малярі і море.** Малярі, так само як письменники і инші артисти, почувають незвичайно сильно наслідки новоєнної кризи. Найбільше терпить країна малярів: Франція. Щоби зарадити лихові, 60 французьких малярів почало здійснювати оригінальну ідею: один з найбільших пасажирських пароплавів між Францією і Америкою бере на себе постійну виставку їх образів. Виставка обрахована на доларових туристів, яких море може лекше сполоче з грошей, ніж суходіл. Бо Американці, попавши в Париж, не так легко додумуються, що можна видати гроші на образи замісць на инші памятки з подорожі. Але де мають розвішувати свої образи на видноті наші артисти?

— **Світова хроніка.** Румунська королева Марія, яка є тепер у Парижі, приняла пропозицію фільмового підприємства в Льос Анджельос, щоби грати у фільмі „Воскресение" Толстого. Одержаний гонорар призначає на голодні діти. — В Єні застрілився ректор університету, проф. хемії д-р Гутбір, у Ваймарі письменник Шліхт-Бавдіссін, відомий із своїх військових гуморесок. — Кара смерти принята в Італії буде виконувана американським способом, себто при помочі електричної течії на фотелю. 15 кандидатів зголосилось на становище ката. — Відомий російський учений Иоффе винайшов субстанцію, яка заступає при ізоляції кавчук, а може видержати двадцятькратно більшу електричну течію. — Прімо де Рівера одержав титул почесного доктора в університеті Салямянка. — У Харкові помер відомий професор університету, окуліст Е. П. Бравнштейн, ученик славного харківського окуліста Гіршмана. Його праці з обсягу окулістики були відомі в наукових колах, а його практика визначувалась чудесними успіхами.

Орґанізаційний рух

Віче в Глухівці, пов. Львів.

Дня 3. жовтня ц. р. відбулося в Глухівці, львівського повіту, політичне віче Українського Національно-Демократичного Обєднання на подвірю Гринька Досючинського. Явилося на віче около 600 осіб з Глухівця і сусідніх громад: Бродок, Лубени, Демні, Тростинця, Волі Великої і Малої, Стільська, Поляни і Красова. Відрадною була поява на вічу численної делегації миколаївського громадянства обох полів з п. Домбчевською, що подівало дуже корисно на настрій віча.

Віче отворив п. П. Вишневський з Бродок. До президії покликано господарів: пп. Михайла Пташника, Данила Змия, Івана Гумецького, а протоколував п. Іван Харчишин з Миколаєва.

Реферат про політичне положення українського народу та про завдання Обєднання виголосив голова Повітового Народнього Комітету Обєднання п. Іван Ліщинський. Про практичне переведення народньої організації по громадах говорив п. Вишневський з Бродок.

Ухвалено резолюцію з протестом проти накинення селу літом ц. р. наказного війтаПоляка і байрату, зложеного з 5 Поляків і 2 Українців (у селі на 162 українських родин є 6 латинського обряду), проти відступлення наказною управою громад

електричне приладдя. Ануж вона захоче цукорків... Що тоді?!...

Електрична ліхтарка не цікавить панночки, та за те цікавить хлопців, яким неоаз і не два треба денебудь посвітити, щоб не впасти в біду, або в болото.

Ці лямпки виставляє фірма „Топас", яка, хоч і змінила властителів, продає далі те саме.

Сходжу на долину і при дверях стрічаю „Жіночу долю". Біля вишивок стоїть панночка з таким написом на голові. Не можу розчовпати, що саме є жіночою долею. Чи вічна крутанина коло домашнього господарства, чи може головка, на якій власне видніє той напис. Здається, що те останнє, бо від голови жіноча доля сильно залежить. Вона (голова) мусить бути не тільки розумна, але й гарна.

На салі при вході книгарня Наукового Товариства Шевченка. Я просив „Мазепу" Лепкого, а мені дали Катальог, тому я вистави не оглянув якслід, тимбільше, що звідсі манив мене намилений голос Василя Весоловського, що стояв за прекрасною пірамідою мила „Мута" і своїми принуками звертав загальну увагу.

Це помагало і слідуючому кіоскові фабрики пасти „Зоря" О. Левицької і Спілки. Кіоск, весь вибитий жовтою матерією, притягав око і пригадував усім за черевики і підлогу. Не один подумав з жалем, що його черевики не тільки невичищені, але й подерті. Правда, таки на виставі можна було їх замінити за нові, але...

Ось зараз напроти вилискувався величезний лякеровий мешт, таких розмірів що хіба тільки якийсь великан міг його вбрати. Між учасниками йшли на цю тему балачки і всі згоджувались, що треба ще доробити другий і післати до Львова. тільки не знаю, чи духовна особа може носити такі мешти.

Оглядаючи то це то те, я змучився і зголоднів. Рушив отже до буфету покріпитись, та — на жаль — застав тільки порожні столи.

Ця часть вистави мала найбільше відвідувачів і перевела найбільше трансакцій. Тільки експонатів було обмаль, а до того ніхто не сподівався стільки специялістів з тої бранжі.

Вертаючи назад, мав я час, хоч і голодний, помилуватись прекрасним образом Петра Холодного „Ой у полі жито", який виставляла (в нездалих рямках) „Червона Калина". Здається не знайшла мецената штуки, бо ніде правди діти: Українці звертають увагу в першій мірі на рямці.

Покріпившись знаменитим „Йогуртом" з Масло-Союзу, я несподівано знайшовся в неприємній ситуації. На ярмарку зробилась така глота, що тяжко було протиснутись, а ще тяжче вийти. До того можна було в стиску взяти чужу ногу замісць своєї. Тому з вдячністю прийняв я від „Топасу" електричну ліхтарку, а відшукавши при її помочі свої власні ноги, вийшов на подвіря.

Що це не жарт ані видумка, на доказ цього нехай послужить факт, що богато учасників вийшло з буфету несвоїми ногами.

— — — — — — — — — — — —

Скінчився Ярмарок у славнім городі Станиславові. Скінчився, в протиставленні до „Східних Торгів", з прибутком.

Слідуючий має вже бути таки у Львові. Думаю, що на другий рік буде вже і плян докладний і місце добре і богато чужих фірм і... дощ.

Галактіон Чіпка

не приписував ніякого більшого значіння вимираючому москвофільському могіканству.

Передвоєнна генерація, генерація компромісів, визначалася роздвоєнням, двоєдушам. Між її бажаннями і акцією, між словами і ділами, вічно творилася бездонна пропасть. А коли вона й творила, то з гори, не з долів, не з низин. Не диво, що вона, хоч жила серед народу, його як слід не знала. Визначалася вона формальною відвагою, а в дійсности була боязка і труслива. Тим то хіба дасться пояснити, що з вибухом війни та генерація не вміла поставити суцільної національно-політичної плятформи, окутуючи ідеал українського народу мрякою компромісів. Єднаючись на життя і смерть тільки з одною з воюючих сторін,вона видвигнула плятформу коронного краю в Австрії і самостійність тих українських територій, які будуть відірвані від Росії. Той „коронний край" і „відірвання" Правобережжа від Росії — це фактично був найвищий тон, на який міг спромогтися передвоєнний світ. І той „коронний край" коронних людей у ріжних формах і відмінах переслідував нас аж до 14. березня 1923.

Під санаційними крилами.

Школа ім. М. Шашкевича в повній ліквідації.

Одинока школа у Львові — але й на цілу Галичину, з українською мовою навчання від часу настання Польщі систематично ліквідується. Щороку на місце уступаючих учителів або учительок Українців Шкільна Рада чи Львівська Кураторія обсаджуює ті місця своїми людьми Поляками, кажучи, що з Українців ніхто не подасться на Львів. Це очевидна неправда. Наші безробітні, що живуть без кусника хліба, що року вносять подання в справі надання їм посади при школі ім. М. Шашкевича у Львові, але ті подання їм звертають з дописко: „Zwraca się z powodu braku miejsca". Людей чесних, працьовитих, кваліфікованих, нераз з вищими студіями переноситься в заказані й неприступні місся — як це мало місце з учителем Тарновецьким, котрого на ріжні негідні доноси агента п. Прушинського, учителя Поляка Т. Войціцького і після сторонничо переведеного дисциплінарного суду й засуду (про це свідчать списані протоколи і зізнання свідків, котрих Войціцький намовляв до фальшивих зізнань) переносять, розлучуючи його з жінкою і дітьми, аж до якоїсь псячої Рульки, а на його місце дають Поляків, щоб наші діти польонізувати. Тарновецький вже відбув давно незаслужену кару, набав-вся й чахотки, міг би вернути на давнє своє місце, але годі — бо „пляцуфка загрожона". На його місце дається недоуків або таких, що в чисто українськім селі запровадили утраквістичну школу і за це дісталися до Львова. Колись поіменно їх назвемо.

Тепер в чисто українській школі ім. М. Шашкевича є ні менше ні більше лишень 6 польських сил, а ще має прийти одна Полька. І щож ви на те, батьки? Чи й дальше дасьте себе. свої діти і свою рідну мову зневажати? Що сказалиб наші сусіди і п. Marceli, якби так в польські школі працювало з 2-3 наших учителів?

Так наша школа з такими славними традиціями йде до цілковитого занепаду, бо забирається їй добрих педагогів, а дається людей без найменшої кваліфікації, як це мало місце на цей шкільний рік. Цього року приділено до школи ім. М. Шашкевича таких учителів: одного студента прав, одного студента фільософії чи також прав, одного такого, котрий задумує робити гімназійну матуру. Всі вони мають по році служби без кваліфікації. Одному мають навіть зменшити години, щоби міг ходити на університет (чи це не майбутній зять інспектора?), а наші учителі мусітимуть за нього працювати. Як у такому разі виглядатиме наука? Правда, один делегат Ради Шкільної на засіданні цеї Ради впоминався за учителями-Українцями, але на це дістав відповідь, що Львів має 650 учителів, а контингент є лишень на 550, отже нових сил не можуть приймати. Це правда—але чомуж Рада Шкільна вже передтим не брала під увагу й української школи і не зарезервувала для неї потрібних кваліфікованих учителів, а накидає нам людей цілком некваліфікованих? Делегата цього запевнювано, що дасться таких людей, котрі добре володіють українською (руською) мовою. Поживемо—побачимо! Ми вже бачили таких учителів, що на слово „зразковий" казали „to są z-ісу", але чи з кашою чи без каші—того не могли пояснити. Инший знова учитель казав, щоб діти, як вертають зі школи, говорили на вулиці по польськи, бо як будуть говорити по „kacaipsku", то може їх хто набити або буде з них сміятися. Ще инший заборонює дітям говорити на перервах по українськи, кажучи, що мають говорити всюди, навіть вдома з родичами по польськи, бо тут, мовляв, Польща. Таких приміріз можна навести багато. Діти приходять зі школи додому й оповідають родичам, чого то вони нині в школі навчилися. Радуйся, батько й мамо, коли це почуєш!

Батько.

Радянська Україна.

Музейництво на Україні.

Поза великими музеями, що істнують у Київі та Харкові, є на Україні ще цілий ряд провінціональних музеїв. Деякі з них повстали ще перед війною, а деякі вже в часі революції. Всіх їх нараховують 17. Ім хочемо присвятити декілька слів на основі вісток, зачерпнених у радянській пресі.

На чоло тих музеїв висувається теперішній полтавський державний музей ім. В. Короленка. На нього зложилися експонати музею б. полтавського земства, тамошнього етнографічного музею, збірки творів Ярошенка і збірки міністерства народньої освіти. Має він разом 200 тисяч експонатів, на жаль не всі богацтва музею доступні для публики, бо не має він відповідного приміщення.

Другим щодо величини і майна є чернигівський державний музей. В ньому є б. музей Тарнавського, музей панського побуту із річей Милорадовича та річей зібраних у часі революції. Є в ньому багатий археольогічний відділ. Загально має 30 тисяч експонатів, приміщених у одному великому будинку.

Бувший Наталієвський, а тепер Володимирський музей (від села Володимирівка, прозваного так на честь Леніна) повстав у 1900 р. Він міститься в б. маєтку Харитоненка. Має одиноку на всю Україну і другу в СРСР. збірку старовинного, переважно новгородського і старогрецького іконописного ма-

Ярмаркові враження.

Гарне місто Станиславів. Дві сестриці — Бистриці пригортають його, гірським повітрям дихають на нього. Карпатські казки лісові шепочуть йому. А Станиславів лежить собі на левадах, велике минуле згадує, про майбутнє завтра мріє, незавидним нинішнім хвилюється.

Велике минуле...

Столицею держави був. Невеликої — що правда, але всеж такої, як Румунія чи Сербія перед війною, а більшої, як всі прибалтійські держави по війні. На своїх хідниках гостив щоденно і президента і міністрів і послів і ґенералів. Не надзвичайні вони були (гляди ненаписана книжка: „Галичина в 1919 р."), але всеж не гірші, як міністри побідника. Із цього Станиславова накази на всю державу йшли. Не все вони були геніяльні, але ніодин не був більше недоладний від численних наказів Варшави чи Києва.

Хоч і яке воно, те минуле, а всеж у порівнанні з нинішнім воно велике.

Про майбутнє завтра мріє...

— Львів не має заложення на столицю! — переконує вас кожний Станиславівець. Все для нас — Українців невдячним був і таким лишився. А подруге — і будучности не має. Ріки нема, вітер не провіває, атмосфери не розріджує.

— Але й сплетень не розносить, — пробуєте боронитися.

— Сплетні йдуть і проти вітру... За те Станиславів! І традиція, і розположення, і положення.

Ви побиті, — Станиславівець триюмфує.

Здається з огляду на те „розположення" відбувся в Станиславові „Український Ярмарок". — А сталося це Р. Б. 1926, а семого року работи.

Як звичайно в нас — почалося з нічого. Ні докладного пляну, ні грошей, ні місця, ні охочих до праці.

Одного ранку вискочила невеличка думка з голови одного з громадян, зовсім так, як свого часу вигулькнула бл. п. Мінерва з голови бувшого бога — Зевеса.

Думка невеличка, але раз вискочивши, почала на очах рости так, що не тільки перестрашила батька, але й переросла його. Та всеж таки честь і слава батькові, що виплекав її і всякі-такі шати пристроїв. А то, не дай Боже, булаб ніколи світа ясного не побачила не тільки в Станиславові, але й у Львові. Бо хоч я і Львовянин, то все таки мушу признати, що останніми часами Львів не багато нових ідей виплекав, коли не рахувати справи віддання проєкту на памятник Франка — малярееві, імпозантної участи галицьких видавництв у міжнародній виставі книжки в Празі (чотири брошури й одна газета) і тим подібне.

„Український Ярмарок" у Станиславові — ідея велика і гарна. Поминаючи богато инших прикмет, має ще й ту, що є одною з признак пробудження з воєнних і повоєнних паморокі.

— — — — — — — — — — — — —

Неділя, третього жовтня...

Синява неба така бездонна, така непорочна — ні хмарки на її плесі. Осіннє сонце повними пригорщами щедро розкидає щире золото по полях, по лісах, по левадах. Летять ключами дикі гуси, останні поздоровлення Землі Галицькій передаючи.

— Гей! Сірі гуси! Куди ви, куди?! Може на ярмарок у Станиславів?...

— Зима за плечима, часу не хватає — відгегують.

І летять і летять...

А ми таки у Станиславів.

Крізь вижаті ниви, крізь зоряні поля крізь вирубані ліси несе нас залізний кінь важко задихаючись, димом і парою закутаний.

Львів — Станиславів!

Европейська залізниця не вспілаб ще з Берліна до Мадриту, а ми вже в Станиславові.

Двірець...

Розглядаємось: може які написи, афіші, вказівки, бюро... Нічого...

Дивуєшся, забуваючи, що свого часу Львова не здобув, лінії Дністра не тримав, зі Збруча шоломом воду пив, позад себе оглядаючись...

Возії перед двірцем стоять на поготові.

Але тільки стоять і тільки на поготові. Не богато людей може собі позволити нині на їзду возієм.

— Хочу оглянути Станиславів...

— Люблю в гарний день пішки йти.

— Мені лікар наказав якнайбільше руху.

Оправдуються Львовяне один перед другим, хоч ні собі, ні другому не вірять.

Станиславів не причепурився спеціяльно з нагоди Ярмарку. Але що то неділя, то все позамикане і навіть Поляки та Жиди святкують. Поневолі... Покищо нема української і польської неділі, то й Жиди піддержують нас.

Врешті ми на Ярмарку.

Синьожовті хоругви показують, де купується білети і куди входиться до середини.

А там... аж за очі бере, заворот голови чинить. Богато навезено, а ще більше нанесено. Всяких товарів, товарчиків: від папірків до дзвонів, від волової шкіри до людської (та остання ще не здерта).

Народ як бжілка божа гуде, роєм у салю „Сокола" преться, на мозолі уваги не звертає (не так на свої, як на чужі).

Ах! правда! Був би забув важну річ.

Передтим заки впинула публика у виставову салю, були промови на подвірю.

Промовляли переважно молоді промовці нові політичні й економічні зорі першої величини. А старі планети стояли збоку, до нових ноток у промовах прислухуючись.

Не знаю як кому, але мені здається, що це вже таке право природи, і вони мусять з тим погодитися.

А молоді промовці як у дзвони били, юними голосами тишу прориваючи.

Я весь замінився в слух... Переді мною не стояли вже делегати чи відпоручники на Ярмарок у Станиславові, але промовці першоклясні, може й делегати до сойму

— — — — — — — — — — — —

Саля „Сокола" виповнена вщерть: крамом, публикою і гамором.

Зараз на вступі стрічає мене представник фабрики чорнила „Жар" у Львові. Веде мене до своїх експонатів і не тільки просить оглянути їх, але й спробувати. (Спробую цього чорнила напевно і маю враження, що аж тоді вдасться мені фейлетон).

Після чорнила і „червонила" паде мій зір на шкіри „Хрому" (також зі Львова), але не підступаю ближче, бо здирання не моя спеціяльність.

Дивлюсь на долину (я був на бальконі) і очі не знають, на чім спинитися.

Стоїть по лівій стороні якась немов індійська святиня. Солодкі якісь обриси кіоску, веселі та приємні.

Приглядаюсь: „Фортуна Нова" фабрика цукорків (теж зі Львова). Хто пройде біля неї, усміхається, язиком мляскає, очима касетки обіймає. Спеціяльно гарний пол горнеться туди, очі зриваючи.

Бачу: якась молода пара проходить біля солодкої пристані. Вона весь час дивиться в сторону цукорків, він усіма силами старається звернути її увагу на